מתני' מוסר בעלייה. שאין עלייה בכלל בית: **הנודר מן עלייה כו'.** דברי הכל אין בית בכלל עלייה: **גמ' ר"מ היא.** דאמר עלייה נאמר בכלל בית היא: **דאי וכו'** (ו). בבית ארץ מצרעת בארעא הוי בית: עלייה דלא מיתבר בארעא לא הוי בכלל בית ארץ ולהכי בעי קרא לרבויי דהואיל דסמיכא לאקירות הבית מטמאה: **האומר לחבירו בית שבביתי אני מוכר לך מראהו עלייה.** משום דאמר בית בביתי משמע עלייה בתוך ביתי: **טעמא דאמר בית בביתי הא אם אמר בית סתם אין יכול להראות לו עלייה.** דאין עלייה בכלל בית: **לימא ר"מ היא.** דאמר אין [עלייה] בכלל [בית]: **אפי' תימא רבנן.** לא תימא עלייה ממש. (ב) מאי עלייה דקתני: **מעולה שבנכסיו.** הבית המשובח שבבתי צריך ליתן לו היכא דקאמר בית בביתי. אבל אי הוה אמר בית סתם היה יכול להראות לו עלייה ממש דעלייה בכלל בית: **מתני' מוסר בדרגש.** אין דרגש בכלל מיטה: **דרגש בכלל מיטה.** ואסור. אבל הנודר מן הדרגש דברי הכל אין המיטה בכלל דרגש: **גמ' ערסא דגדא.** מיטה שעורכין אותה למזל ואין שוס אדם ישן עליה: **כשהן מכרין אותו.** (ג) לכ"ג כשהוא אבל (ג): **כל העם כו' יתיב עליה.** בתמיה מכלל דדרגש לאו ערסא דגדא הוא: **אגן יהבינן ליה.** משום דכתיב (ד) ויין למרי נפש. ה"ג אף על גב דכולה שתא לא יתיב עליה השתא יתיב: **לא היה כופהו.** ממש הכרעים מלמעלה: **אלא זוקפו.** שמעמידו על שני כרעיו ודיו: **ואי אמרת ערסא דגדא.** דמיטה חשובה היא כ"כ אמאי אין צריך לכפותה אלא שמע מינה דרגש לאו ערסא דגדא הוא:

המיומדת

מתני' מן הבית מותר בעלייה. דלרבי מאיר עלייה ליתא בכלל בית. ורבנן פליגי עליה דסבירא להו דעלייה בכלל בית היא ומיהו מודו דהנודר מן העלייה מותר בבית: **דרגש.** מפרש בגמ': **מוסר ליכנס לחצרה.** תוך אלפים אמה הסמוכים לעיר: **לעיבורה.** תוך שבעים אמה ושיריים סמוך לעיר: **מן הצנף ולפניה.** מסתימת הדלת ולפניה אבל מה שעומד לתוך כשהדלת נועלת מותר בו: **גמ' בבית.** דכתיב בנגעי בתים דהיינו בבית ארץ מחוזתכם. לרבות את הילדע כך היא הגירסא בנסמאות. ואמרו בתוספות דלא גרס' ליה דהא בת"כ (ה) תניא ליפכא בקירות הבית ולא בקירות הילדע. ולפיכך כתב הרב ר' משה בר שמיאור ז"ל דלא גרסינן הכא ילדע אלא לבוא כלומר בית לבוא במיני לבנוים ואלטריך לרבויי דסד"א נילף מנגעי בגדים שהבגדים אינן מטמאין בבגדים (ו) דכתיב אמר ופשתים? מה פשתים שלא נשתנו אף אמר שלא נשתנה קמ"ל רבוא: **בבית ארץ כתיב.** כלומר בית המחובר לארץ: **מראהו עלייה.** אם רצה מוכר אומר לו לוקח עלייה מכרתי לך אע"ג דגריעא ליד לוקח על התחתונה: **לימא ר"מ היא ולא רבנן.** דלרבנן אע"ג דלא אמר בית בביתי אלא בית אני מוכר לך מראהו עלייה דהא לדידהו עלייה בכלל בית: **מאי עלייה מעולה שבנכסים.** והק' מראהו עלייה ע"כ של מוכר דיון דאמר ליה בית בביתי צריך לברור לו המעולה ודוקא דאמר בית בביתי הא אמר בית סתם לא אלא מראהו גרוע. והך מסקנא דהכא מחלפא אמסקנא דפ"ב דמנחות (דף קח:) דאמר התם שור בשורי הקדש הגדול הקדיש תור בתורי קאמר ואקשינן עליה מהא דאמר רב הונא בר חייא אמר משמי' דעולא בית בביתי אני מוכר לך מראהו עלייה מאי אלו עלייה ממש ופרקי' לא מאי עלייה מעולה שבנכסיו מיתיבי בית בביתי אני מוכר לך נפל מראהו נפול עבד בעבדי אני מוכר לך מת מראהו מת ואם איתא ליחזי הי נפל והי מת אמר ליה לוקח קאמרת שאני לוקח דיד בעל השטר על התחתונה השתא דאתית להכי עלייה נמי דגריעא יד בעל השטר על התחתונה ולפוס הך מסקנא דאמרי' דעלייה ממש קאמר דגריעא משמע דליכא לאוקמה לדרב הונא כרבנן דאם כן למה לי בביתי דקאמר אפי' בית נמי עלייה בכלל בית הוא ואי הכי אפשר דקיימא לן כר' מאיר. מיהו כתב הרמב"ן ז"ל דאפי' למסקנא דהתם הא דרב הונא כרבנן אתיא דאיכא למימר דהאי דנקט בית בביתי ולא נקט בית סתם לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא בית סתם דמראהו עלייה דגריעא אלא אפי' כי אמר בית בביתי דבכי האי גוונא למעליותא משמע כדאמרי' התם הגדול הקדיש אפי' הכי גבי לוקח מראהו עלייה דגריעא הילכך כיון דלפוס מסקנא דהתם איכא למימר דמימריה דרב הונא כרבנן אתיא נקיטינן כוותייהו דעלייה בכלל בית. וכן פסק הרמב"ם ז"ל [פ"ט מהלכות נדרים הלכה ט"ו]: **ערסא דגדא.** נוהגין היו להציע מטה למזל הבית. גדא מזל ודומה לו בסוף פרק במה אשה יוצאה (שבת דף סז.) גד גדי וסנוק לא: **כשהן מכרין אותו.** לכהן גדול [ל"ל למלך] שאירע לו אבל. ומתני' היא בפרק כהן גדול: **כולה שתא לא יתיב עלה.** עד עכשיו לא ישב על אותו מטה שהרי מונחת היא לשר הבית והשתא דאבל הוא יתיב עלה מהיכא תיפוק לן: **גוטל קרביעיו.** מתיר

מתיר בדרגש. מפרש בגמרא ערסא דלא ואינו בכלל מיטה סתם: **ערסא דגדא.** מיטה העשויה לכבוד ולמזל ואין יושבין עליה: **אגן יהבינן.** מי שמברין אותו: **ואי אמרת ערסא דגדא אמאי לא** היה כופהו. דבשלמא לו ערסא דלא ניחא לא כעי כפייה דדרגש העור תלוי בלולאות ודיו שיחקוף ויקשרו למעלה מלרמוחתיו ולא יוכלו לישב עליו: **כל מטות שיש לו בבית.** מפני כבודו:

מסורת הש"ם

א) [מנחות קח:, ב) [ברכות י:], ג) [י"ל שבנכסים], ד) [מהדרין כ. מ"ק כז., ה) שם ושם תענית ב:, ו) [ל"ל למלך], ז) [משלי לא], ח) [מלורע פרשה ו], ט) [נגעים פי"ל מ"ג], י) [ויקרא יג], כ) הן מיבת בפסחים שיך אחר מיבת נקיר שמיה ע"ש קיא: וכאן ל"ל שבת סז:,

תורה אור השלם

ו. כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם לַאֲחֻזָּה וְנָתַתִּי נֶגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם:
ויקרא יד לד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר' מאיר וכו' דאי וכו' הס"ד ואח"כ מ"ה בבית ארץ וכו' הוי בית עלייה דלא הד"ל: (ב) ד"ה אפילו תימא וכו' ממש אלא מאי עלייה דקתני מעולה הד"ל: (ג) ד"ה כשהן וכו' אבל כל העם וכו' הס"ד:

הגהות הגר"א

[א] גמ' היציע. ל"ל הצנוע (ועי' ר"ן):

פירוש הרא"ש

מתני' הנודר מן הבית. שלא יכנס לבית: מותר לכנס לעלייה. דלהו בכלל בית הוא: וחכמים אומרים עלייה בכלל בית. נראה דחכמים מודים בחדר ויציע דלא הוי בכלל בית דהמוכר את הבית לא מכר את החדר ואת היציע [כ"ב סא.] אלמא בלשון בני אדם לא הוי בכלל בית: גמ' לרבות את היציע. לגבי נגעים מיתניא: ר"מ היא. ולהכי אלטריך קרא לרבויי דבלשון בני אדם לא הוי בכלל בית: לימא ר"מ היא. דמשמע מהא שאמר בית בביתי דמשמע בית בל דהו הא אמר בית סתם אינו יכול ליתן לו עלייה והיינו כר"מ דאמר עלייה ליתא בכלל בית דאי דבר רבנן אפילו אמר לו בית סתם נמי: מאי עלייה מעולה שבבתים. ודאי אם א"ל בית סתם מראהו עלייה אבל השתא דאמר ליה בית בביתי אלא ליתא משמע לאפוקי עלייה דגריעא דמשום עלייה וחרילה וצריך ליתן לו המעולה שבין שני בתים דהיינו בית ועלייה מיהו בית הגרוע שיש לו יכול ליתן לו והכי מסיק בשלהי מנחות ביד בעל השטר על התחתונה: **ערסא דגדא.** מעוה העשויה לזכר המזרים אותו בנקיות לכך מכינים כלאיתא (ב) בפסחים גד גדי וסיוק לא כי ערא דשתירותא נקיר שמיה ומלוי בבית האומרים אותו בנקיות לכך מכינים תמיד מטה מוקעת בנקיות: כשהיו מברין אותו. גבי כהן גדול [ל"ל מלך] מיתניא כשהוא אבל ומאכילים אותו בעודה לאשונה: **כל העם.** המברין אותו: **ההוא יומא.** שיש לו להתנהג בהכנעה ובמיפות יתיב עליה: דרגש **לא** היה כופהו **אלא** זוקפו. כלומר מניחו כמו שהוא זקוף ואין לפרש זוקפו על גדו דא"כ הוה ליה למימר זוקפו ודיו כדקאמרינן לקמן גבי מטה שבקליטיה יוצאין ועוד לקמן ניחא שמן הדין היתה צריכה כפיה אלא שאינו יכול מפני הנקליטין הקבועין בה אבל הכא יכפה אם היא עטויה כפיה ואם אינה עטויה למה צריך לזוקפה:

עין משפט נר מצוה

יג א ב מיי' פ"ט מהל' נדרים הל' עוז עוש"ע י"ד סימן כיד סעיף כח: [ג מיי' פי"ד מהל' עוטמת ערעת הל' יג:]
יד ד מיי' פכ"א מהל' מכירה הל' יט עוש"ע ח"מ סימן רח סעיף יב בהג"ה:
טו ה מיי' פ"ט מהל' נדרים הלכה טו:
טז ו מיי' פ"ז מהל' אבל הל' ח ופ"ב מהל' מלכים הלכה ד:
יז ז מיי' פ"ט מהל' אבל הל' יח סמג עשין לרבנן ב עוש"ע י"ד סימן שפז סעי' ח:

מוסף רש"י

לימא ר' מאיר היא. דאי רבנן למה לי למימר, פשיטא, אלא לר' מאיר אלטריך דאע"ג דאמר שאין עליה בכלל בית, היכא דאמר בית בביתי אפילו עליה משמע ומראהו עליה, דיד בעל השטר על התחתונה, דימא דאלטיכא דר' מאיר נקט למלתיה (ראש"ה בשמה). **אפילו תימא רבנן.** ואלטריך דמאי עליה הבית המעולה, דבית בביתי משמע המיוחד והמשוב שבכולן, ומיירי שהקנהו לו בכסף או בשטר מה הלשון (שם). **ערסא דגדא.** מוהגין היו לערוך מטה ובלתן בבית ולא היו משתמשין בהן כלל אלא למזל הבית מיוחדת משום ניחוח. גדא, מזל, ודומה לו (שבת סז:) גד גדי וסנוק לא (מהדרין כ. א). **כולה שתא לא יתיב עלה.** עד הנה לא ישב על אותה מיטה שהרי מונחת היא לגר הבית, ההוא יומא יתיב עלה. והשתא דאבל הוא נעינן לאותביה עלה, מהיכא תיפוק לן (שם).

תוספות

הנודר מן הבית מותר בעלייה. דעלייה אינה בכלל בית: **בבית לרבות היציע** בבית לרבות העלייה. הק' ה"ר יצחק הא דלשון בקירות הבית ולא בקיר הילדע ואמר הכ"ם דהכין בריית' איתא בת"כ וגרסינן לה הכי כנגע נראה לי ולא לאורי מכאן אמרו בית בית אבל אין פוחתין לו מלוגות לרחות נגעו בבית להבית אלא לבוא בבית להבית

העליונה ולכך אלטריך לרבות לבוא לפי שמלינו בנגעים בבגד אמר לו בבגד פשתים מה פשתן בבריותו אף אמר בבריותו והוצרך את הבוא לפי שהוקשו נגעי בתים ונגעי בגדים וכיתי סבור למעבר כומל לבוא אלטריך לרבויי ושמא ה"ל גרסינן בבית לרבות הבוא. הא דאמר רב הונא פרק במה דמנחות (דף קח:) בית בביתי אני מוכר לך מראהו עלייה ואמר עלייה זו מכרתי לך עשמא דא"ל בית בביתי ולא בית סתם דמשמע בית המוב אבל אם אמר בית סתם בית מכר לו ובקה לבשם קאמר דעלייה דגריעא קאמר ויד בעל השטר על התחתונה ת"ל מאי אריא בית בביתי אפילו בית סתמא נמי כיון להטעם תלוי ביד בעל השטר על התחתונה וי"ל דלשם נמי צריך לפרושי כיון דיד בעל השטר על התחתונה כבית סתם דמי ומראהו עלייה דגריע והכי נקט לאף כי אמר בית בביתי מראהו גרוע וא"כ בשמעתא איתא כי [נמי] מראהו עלייה דגריעא אתיא כרבנן וה"ה בבית סתם מראהו עלייה דעלייה בכלל בית ונקיט בית בביתי לרבותא דאפי' הכי מראהו גרוע והכא לא תא הש"ם לתרץ כמסקנא דהתם ותירץ כש"ל התם וה"ה נמי דלמסקנא דהתם נמי מפרשינן שפיר. הר"ם:

מתיר קרביטיו דהיינו לולאותיו בימי אבלו: **קרביטין מי אית ליה.** הרי כשאר מטות הוא עשוי: **כשוקא דצלעי דצלא.** מטה של עור ותולין לרצועות בשפת העור סביב וכשרוצים לנטותו עונבין הרצועות בארוכות המטה וכשמתירין אותן נופל מאליו ואי דרגש ערסא דגדא הוא קרביטין מי אית ליה כי אתא רבין אמר שאילתיה לההוא מרבנן ורב תחליפא בר מערבא שמיה דהוה שכיח בשוקא דצלעי ואמר לי מאי דרגש ערסא דצלא איתמר איזהו מטה ואיזהו דרגש אמר רבי ירמיה מטה מסרגין אותה על גבה דרגש מסרגין אותו מגופו מיתיבי [6]כלי עץ מאימתי מקבלין טומאה [7]המטה והעריסה [8]משישופם בעור הדג ואי מטה מסתרגת על גבה למה לי שיפת עור הדג אלא הא והא מגופן מטה אעולי ואפוקי בבזיני דרגש אעולי ואפוקי באבקתא[9] א"ר יעקב בר אחא [10]אמר רבי [11]מטה שנקליטיה יוצאין זוקפה ודיו א"ר יעקב בר אידי אמר ר' יהושע בן לוי הלכה כרשב"ג:

מתני' [12]הנודר מן העיר [13]מותר ליכנס לתחומה של עיר ואסור ליכנס לעיבורה [1]אבל הנודר מן הבית אסור מן האגף ולפנים: **גמ'** מנלן דעיבורא דמתא כמתא דמי א"ר יוחנן דאמר קרא [1]ויהי בהיות יהושע בירחו וגו' מאי בירחו אילימא בירחו ממש והכתיב [2]ויריחו סוגרת ומסוגרת אלא ש"מ בעיבורה אימא אפי' בתחומה הא כתיב בתחומה [3]ומדותם מחוץ לעיר: הנודר מן הבית אינו אסור אלא מן האגף ולפנים: אבל מן האגף ולחוץ לא מתיב רב מרי [4]ויצא הכהן מן הבית [5] [14]יכול ילך לביתו ויסגיר ת"ל [4]אל פתח הבית אי אל פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר תלמוד לומר מן הבית עד שיצא מן הבית כולו הא כיצד עומד בצד הבית ומגין שאם הלך לביתו והסגיר או שעמד תחת השקוף והסגיר שהסגירו מוסגר ת"ל [4]והסגיר את הבית מכל מקום שאני גבי בית דכתיב מן הבית עד שיצא מן הבית כולו:

מתני'

מתני'

מתוך מן האגף ולחוץ: **שאני גבי בית וכו'.** אבל גבי נדרים מותר מן האגף ולחוץ. שקוף היינו אסקופה משקוף מה שעל הפתח:

מתני'

מידי דהוה אמטה המיוחדת לכלים דתניא [1]**אם היתה מטה המיוחדת לכלים אין צריך לכפותה אלא אי קשיא הא קשיא דתניא רשב"ג אומר** [2]**דרגש מתיר קרביטיו והוא נופל מאליו ואי דרגש ערסא דגדא הוא קרביטין מי אית ליה כי אתא רבין אמר שאילתיה לההוא מרבנן ורב תחליפא בר מערבא שמיה דהוה שכיח בשוקא דצלעי ואמר לי מאי דרגש ערסא דצלא איתמר איזהו מטה ואיזהו דרגש אמר רבי ירמיה מטה מסרגין אותה על גבה דרגש מסרגין אותו מגופו מיתיבי** [6]**כלי עץ מאימתי מקבלין טומאה** [7]**המטה והעריסה** [8]**משישופם בעור הדג ואי מטה מסתרגת על גבה למה לי שיפת עור הדג אלא הא והא מגופן מטה אעולי ואפוקי בבזיני דרגש אעולי ואפוקי באבקתא**[9] **א"ר יעקב בר אחא** [10]**אמר רבי** [11]**מטה שנקליטיה יוצאין זוקפה ודיו א"ר יעקב בר אידי אמר ר' יהושע בן לוי הלכה כרשב"ג:**

מתני' [12]**הנודר מן העיר** [13]**מותר ליכנס לתחומה של עיר ואסור ליכנס לעיבורה** [1]**אבל הנודר מן הבית אסור מן האגף ולפנים: גמ' מנלן דעיבורא דמתא כמתא דמי א"ר יוחנן דאמר קרא** [1]**ויהי בהיות יהושע בירחו וגו' מאי בירחו אילימא בירחו ממש והכתיב** [2]**ויריחו סוגרת ומסוגרת אלא ש"מ בעיבורה אימא אפי' בתחומה הא כתיב בתחומה** [3]**ומדותם מחוץ לעיר: הנודר מן הבית אינו אסור אלא מן האגף ולפנים: אבל מן האגף ולחוץ לא מתיב רב מרי** [4]**ויצא הכהן מן הבית** [5] [14]**יכול ילך לביתו ויסגיר ת"ל** [4]**אל פתח הבית אי אל פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר תלמוד לומר מן הבית עד שיצא מן הבית כולו הא כיצד עומד בצד הבית ומגין שאם הלך לביתו והסגיר או שעמד תחת השקוף והסגיר שהסגירו מוסגר ת"ל** [4]**והסגיר את הבית מכל מקום שאני גבי בית דכתיב מן הבית עד שיצא מן הבית כולו:**

מתני'

המיוחדת. ליתן עליה כלים והואיל ואין ישנים עליה אין צריך לכפותה (6): **קרביטין.** לולאות שבו: **קרביטין מי אית ליה.** הכי קיים להו דלא הוו להו קרביטין שאינה עשויה להתפרק אלא עומדת מוצעת לעולם: **רבן שמעון אומר אין צריך לזוקפה.** אלא הוא האבל נוטל קרביטין והיא נופלת: **דצלעי.** מוכרי עורות: **ערסא דצלא.** של עור שישן עליה אבל אינה משוכה כל כך ולהכי הואיל ואינה משוכה לא היה כופה אלא זוקפה ודיו והלכך אמרי' במתני' דמותר בדרגש שאינה מטה משוכה וערסא דצלא אית לה קרביטין ופליג רשב"ג בגמרא ואמר דבעי כפיה כל כך שמתיר קרביטין והעור נופל מאליו לפי שיש לרועות סביב לעור ומותמין אותו בין ארוכות המטה וקושרין הרועות בארוכות ושוכבין עליו וכשמתירין הרועות והעור נופל אין לך כפיה גדולה מזו: **מטה מסרגין אותה על גבה.** שכורכין הבגד או העור שישנים עליו סביב אותה עשים שעומדים מראשותיו ומרגלותיו (3) נקובים ומכניסין המשיחות שבגבד או שבעור לתוך אותן נקבים: **משישופם בעור הדג.** שמשפשף העשים של מטה הארוכות והקצרות בעור הדג כדי לעשותן להודין וחלקים: **למה לי שיפת עור הדג.** והלא העור מכוסה מן האבנים או מן הבגד או מן העור: **הא והא.** מסתרגין מגופן (4): **לעיולי ולאפוקי באבזיוני.** שמכניסין ראשי המשיחות שבגבד דרך הנקבים וקושרים זה בזה: **אעולי ואפוקי באבקתא.** שקושרין לולאות בעצי המטה מראשותיו וממרגלותיו ומכניסין ראשי משיחות בנקבים וקושרין בלולאות והיינו קרביטין: **שנקליטיה יוצאין.** כדאמרי' התם נקליטין שיש ואותה מטה אין אדם יכול לכפותה מפני נקליטיה אלא זוקפה על ג' מרגלותיה ומניחה ודיו: **הלכה כרבן שמעון** (7). דאמר מתיר קרביטין: **מתני' לתחומה.** בתוך אנפים אמה: **לעיבורה.** היינו פגום נכנס פגום יוצא של אותה העיר: **גמ' אלא שמע מינה בעיבורה הוא קאי.** וקרי ליה בירחו: **אימא ואפילו בתחומה.** הוי בתוך העיר והאי דכתיב ויהי בהיות יהושע בירחו בתחומה הוא קאי: תחומה אקרי חוץ לעיר דכתיב ומדותם מחוץ לעיר: **מן האגף ולפנים.** מן סגירת הפתח ולפנים. אגף כמו (יומא יח.) הגפת דלתות. אבל מן האגף ולחוץ על עובי המפתן אינו אסור: **יכול ילך לביתו ויסגיר.** ע"י שלוחו: **ת"ל אל פתח הבית.** של מנוגע צריך לעמוד: הכי גרסינן **על השקוף.** על עובי המפתן: **עד שיצא מן השקוף.** דעל השקוף איקרי בית: **כולו השקוף.** מבחוץ. מדקתמר עד שיצא מן הבית כולו אלמא דשקוף נמי הוי בית ואמאי הנודר מתוך מן האגף ולחוץ. שקוף היינו אסקופה משקוף מה שעל הפתח:

עין משפט נר מצוה

יח א ב מיי' פ"ב מהל' אבל הל' יח:

יט ג מיי' פ"ב מהלכות כלים הלכה ח:

כ ד מיי' פ"ב מהל' אבל הלכה יח:

כא ה מיי' פ"ע מהל' נדרים הלכה טז טוש"ע י"ד סימן רי"ז סעיף כע:

כב ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף ל:

כג ז מיי' פי"ד מהלכות טומאות לרעת הל' ה:

מוסף רש"י

מתיר קרביטיו. בימי אבלו. קרביטין, לולאות (שנהדרין כ.). **קרביטין מי אית ליה.** הלא כשאר מטות עושין אותה מטה (שם). **ערסא דצלא.** מטה של עור ותולין לרצועות בשפת העור סביב, וכשרוצין לנטותו עונבין הרצועות בארוכות המטה וכשמתירין אותה הוא נופל והן הן קרביטין ואם הוא לכפותו אלא שתקלקל העור בלולאות הקרקע, אלא היו לאבי הרביו גבוהין מסירוגו למעלה, וקאמר ת"ק זוקפו על דופן הכרעים ואלוכותיו למעלה, ואמר ליה רבן שמעון מתיר קרביטין והוא נופל (שם). **שנקליטיה יוצאין.** נקליטין שני עשים ארוכים ומעמידין אותן באמצע דופני המטה, אחד מראשותיה ואחד מרגלותיה ומפולגין הן בראשיהן ומניחין קנה מזה לזה ועליו פורסין הכלה ויש שמחברין אותן נקליטין למטה והיינו [יולאים] שמחוברין ויולאין מן המטה עצמה ואין יכול לכפותה מפני נקליטיה ומשום הכי זוקפה ודיו: **מנלן דעיבורא דמתא כמתא דמי וכו'.** אלא ש"מ בעיבורה תוך ע' אמה ושיריה של ירחו היה יושב: **הא כתיב בתחומה ומדותם מחוץ לעיר.** אלמא תחום העיר חוץ לעיר מיקרי ואינו מן העיר: **יכול ילך לביתו ויסגיר.** על ידי אבל אחרון: **ת"ל אל פתח הבית.** דמשמע שצריך לעמוד על הפתח בשעת הסגר: **אי אל פתח הבית.** כלומר אי כתביה לחודיה ולא כתב מן הבית ה"א שיעמוד על האסקופה תחת המשקוף ויסגיר להכי איצטרי' מן הבית ללמד שצריך לצאת חוץ לאסקופה שתחת המשקוף. ומדאצטריכא הכי אלמא כל שתחת המשקוף אע"פ שהוא מן האגף ולחוץ הוי בכלל בית: **שאני גבי בית דכתיב קרא מן הבית עד שיצא מן הבית כולו.** דכיון דכתב רחמנא מן הבית ימירא לרבויי יציאה אחרת אחת והיינו שיצא מכל מה שתחת המשקוף דהא אי לא כתיב מן הבית אלא ויצא הכהן אל פתח הבית הוה אמינא דעומד תחת המשקוף ומסגיר אע"ג דכתיב ויצא דמן האגף ולחוץ כלחוץ. ומכאן לאותן שנשבעין לעמוד [בחוצטגי"ם] בבית אחד דמן האגף ולפנים מותרים מן האגף ולחוץ אסורין:

מתני'

פירוש הרא"ש

מידי דהוה אמטה מיוחדת לכלים. והא דאמרינן שנופין כל המטות הייני מטות המיוחדות לשכיבה ולישיבה: דרגש מתיר קרביטיו. לולאות שהוא קשור בה: בשוקא [ס"א דצלדאי] דצלעי. לעניים הבקיאים במלאכת עור: **ערסא דצלא.** מטה של עור ולפי שהעור מתקלקל בנגעו בארץ פעורהו מכפיה: **מסרגין אותה על גבה.** על גב הארוכות: **מסרגין אותו מגופו.** מחבר לארוכות המטה: **משישופם בעור הדג.** להמליקם ולא נגמרה מלאכתם לקבל טומאה: **למה לי שיפת עור הדג.** והלא הארוכות מכוסות בכריגי המטה: **אעולי ואפוקי בבזיני.** בנקבי הארוכות: **באבקתא.** לולאות בארוכה: **שנקליטיה יוצאין.** עץ יולא מאמצע המטה ל' מראשותיה ואחד מרגלותיה והן גבוהין ומותנין עץ אחרון על שניהן ופורסין עליו סדין לאהל על המטה ואינם קבועין במטה ואם יש מטה שנקליטיה יולאין מגופה וקבועין בה ואין יכול לכפותה מפני אותן נקליטין זוקפה על גדה ודיו: **מתני' ואסור ליכנס לעיבורה.** שנעשים אמה ושיריה שותפים אותם עיבור לעיר ומהם והלאה מודדין אמה שבת: **מן האגף ולפנים.** ממקום הגפת הדלת: **גמ' הבתיב ומדותם מחוץ לעיר.** אלמא תחום אינו מן העיר: **יכול ילך לביתו ויסגיר.** על ידי אבל אחרון או על ידי שליח: **ת"ל אל פתח אי אל פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר.** דהייגו מן האגף ולחוץ אלמא קרינן ביה פתח הבית:

מסורת הש"ס

א) סנהדרין כ: כלים פט"ז מ"ח, ב) [עי' תוס' חולין כה. ד"ה לסמיים], ג) סנהדרין כ: [ע"ש] מ"ק מ. [ע"ש], ד) [פי' הר"ן על משנה זו תמצא בע"ח], ה) נגעים פי"ב מ"ו ת"ס פרשה מצורע חולין יז., ו) ל"ל רשב"ג.

תורה אור השלם

1. וַיְהִי בְּהִיוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אִישׁ עֹמֵד לְנֶגְדּוֹ וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלָנוּ אַתָּה אִם לְצָרֵינוּ:
יהושע ה יג

2. וִירִיחוֹ סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא:
יהושע ו א

3. וּמִדֹּתָם מֵחוּץ לָעִיר אֶת פֵּאַת קֵדְמָה אַלְפַּיִם בָּאַמָּה וְאֶת פֵּאַת נֶגֶב אַלְפַּיִם בָּאַמָּה וְאֶת פֵּאַת יָם אַלְפַּיִם בָּאַמָּה וְאֶת פֵּאַת צָפוֹן אַלְפַּיִם בָּאַמָּה וְהָעִיר בַּתָּוֶךְ זֶה יִהְיֶה לָהֶם מִגְרְשֵׁי הָעָרִים:
במדבר לה ה

4. וְיָצָא הַכֹּהֵן מִן הַבַּיִת אֶל פֶּתַח הַבַּיִת וְהִסְגִּיר אֶת הַבַּיִת שִׁבְעַת יָמִים:
ויקרא יד לח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה המיוחדת וכו' לכפותה הס"ד ואח"כ ל"ל ד"ה רבן שמעון כ"ג אומר דרגש אין צריך וכו' נוטל קרביטיו והיא נופלת הס"ד ואח"כ ל"ל ד"ה קרביטין לולאות שבו ואי"ל ד"ה קרביטין מי אית ליה וכו' לעולם הס"ד ואח"כ מ"ה דצלעי: (ב) ד"ה מטה מסרגין וכו' ומרגלותיו הס"ד ואח"כ מ"ה מגופו הס"ד ואח"כ מ"ה עצים נקובים שאותם עצים נקובים ומכניסים: (ג) ד"ה הא והא וכו' מגופן הס"ד ואח"כ מ"ה עיולי ואפוקי בבזיוני שמכניסין כל"ל: (ד) ד"ה הלכה כר' שמעון ב"ג דאמר:

תוספות

דרגש מתיר קרביטיו והעור נופל. קרביטיו לולאות שמחברין במטה וקשורין בעור: **ערסא דצלא.** מטה של עור ותולין לרועות בשפת העור סביב וכשרוצין לנטותו עונבים הרצועות בארוכות המטה וכשמתירין אותם הוא נופל והם קרביטיו: **מטה מסרגין.** הסיורגין על גבה על הארוכות הלכך כשסופין אותו הסיורגין גבוהים ואין יכולין לישב עליו: **דרגש סירוגין מבפני'.** מתחת הארוכות הלכך כי נמי כופהו הוא נמוך ליכב עליו כאילו אינו כפוי לכך אמר דאינו צריך לכפותו ואית דגרסי איתמר נמי דדרגש אינו בר כפייה: ל"ל **שיפת עור הדג.** והלא אין יופיו נראה שהרי הן מכוסות בחבלים המסורגין על גבה: בבזיני. בנקבים ובנקבים שבארוכות מקלת ארוכות מגולות ומריחה שיפה: **באבקתא.** לולאות שיש לולאות תלוין בנקבי ארוכותיו והם מכניסין ראשי הרצועות התלויות בשפת העור: שנקליטיה יוצאין. שנקליטיה קבועים בכרעי המטה בדרכה: זוקפה. פוכס בגד בתוכן לולאות שבראשי הנקליטין והוי כאילו כפוי שאינו ראוי ליישבה: מותר ליכנס לתחומה. דעד התחום אינו נקרא על שם העיר אבל עיבור: נקרא על שם העיר: מן האגף. מקום הגפת הדלת: **אלא** שמע מינה בעיבורה קא. וקרי ליה ירחו: ומדותם מחוץ לעיר אלפים באמה. אלמא תחום איקרי חוץ לעיר: יכול ילך לביתו ויסגיר. ע"י שליח אז על ידי אבל אחרון תלמוד לומר אל פתח הבית אי אל פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר דליכא לקיומי בענין אחר שהרי צריך הוא לצאת מן הבית:

מתני' בדבר שזרעו כלה. בקרקע וגדל כגון חטה וכיוצא בה דהיינו גידולין גמורין: **אבל בדבר שאין זרעו כלה.** כגון השומים והבצלים שאינו כלה בקרקע אלא שרבה וגדל בגופו: **אפילו גידולי גידולין אסורין.** לכגופייהו דמו: **מעשה ידיך עלי.** ונתנו לה פירות בשכר מעשה ידיה הואיל ואמר עלי אסור בחילופיהן וכו' אבל כי אמר שאיני טועם משמע מהן גופן איני טועם הלכך מותר בחילופיהן ובגידוליהן אם זרעו ונמתו: **שאם עושה איני אוכל עד הפסח.** דאמר הכי קונם עלי מה שאת עושה שאיני אוכל ממעשה ידיך עד הפסח או שאמר קונם שאת עושה שאיני מתכסה מכל מלאכתך עד הפסח: **מותר לאחר הפסח.** שהרי לא נדר מכל מה שתעשה אלא עד הפסח (ג): **אפי' אחר הפסח אסור.** לאכול ולהתכסות מכל שעושה לעולם שהרי לא קבע בו זמן: היה עומד באדר ואמר קונם שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד החג הלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד הפסח:

מתני' (ה) [א]קונם פירות האלו עלי קונם הן על פי קונם הן לפי אסור בחילופיהן ובגידוליהן (ה) [ב]שאני אוכל ושאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן בדבר שזרעו כלה אבל בדבר שאין זרעו כלה אפילו גידולי גידולין אסורין [ג]האומר לאשתו קונם מעשה ידיך עלי קונם הן על פי קונם הן לפי אסור בחילופיהן ובגידוליהן שאני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן בדבר שזרעו כלה אבל דבר שאין זרעו כלה אפילו גידולי גידולין אסורין [ד]שאת עושה איני אוכל עד הפסח שאת עושה איני מתכסה עד הפסח עשתה לפני הפסח מותר לאכול ולהתכסות אחר הפסח שאת עושה עד הפסח איני אוכל ושאת עושה עד הפסח איני מתכסה עשתה לפני הפסח אסור לאכול ולהתכסות אחר הפסח [ה]שאת נהנית לי עד הפסח אם הולכת את לבית אביך עד החג הלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד הפסח לאחר

מתני' קונם פירות האלו עלי קונם הן על פי קונם הן לפי אסור בחילופיהן ובגידוליהן. משום דכיון שפרט הדברים הנאסרים עליו שוינהו עליה כהקדש ומש"ה מתסר בחילופיהן ובגידוליהן כי היכי דחלופי הקדש וגדוליו אסירי דלא דמי לנודר סתם מן התאנים ומן הענבים שכיון שלא פרט ואסר עליו כל המין לא עשאם עליו הקדש שלא נתכוון אלא מאכילת אותו מין ומש"ה לא מתסר בחילופיהן ובגידוליהן אלא בפרט כי הכא דאמר פירות האלו. והוא הדין נמי דאם אמר פירות מקום פלוני או פירותיו של פלוני דכיון שייחד הרי הוא כפרט ואסור בחילופיהן ובגידוליהן וכמו שנפרש במשנה שלפנינו בס"ד. וכי תימא היכי אמרינן דמאי דמתסר בחילופיהן ובגידוליהן משום פרט הוא והא בעי רמי בר חמא לעיל בפ' השותפין (דף מז.) קונם פירות האלו על פלוני מהו בחילופיהן וספיקיה דרמי בר חמא הוא אי טעמא דמתניתין משום כוונת הנודר הואי הלכך דוקא נודר אסור אבל מודר לא או דלמא דלאו משום כוונת הנודר הוא אלא משום דחילופיהן כגידוליהן דמו והוא הדין בכל איסורי הנאה שחילופיהם אסורים למחליף עצמו וכמו שכתבתי למעלה. ובודאי אי טעמא דחילופיהן כגידוליהן דמו לאו דוקא בתומר אלו דבכל איסורי הנאה נמי אסירי חילופיהן וכיון (להאי או דלמא) דאלו לאו דוקא כי יימא נמי דמשום כוונת הנודר הוא משמע דאלו לאו דוקא דהוא הדין באוסר בכלל דהא רמי בר חמא לא אסתפק באלו אי לאו דוקא אי לאו דוקא יש לי לומר דלעולם אלו דוקא ואפילו יימא דטעמא משום דחילופיהן כגידוליהן דמו משום דהוה טעמא לא סגי אלא לאסרן על המחליף עצמו אבל לאסרן לאחר לא ומתני' פסיק ותני אסור בחילופיהן ובגידוליהן אפילו החליפן אחר והאי איסורא על כרחיך משום אלו הוא חלופי איסורי הנאה כשהחליפן אחר לא אסירי ורמי בר חמא לעיל הכי קאמר פשיטא לי דכשהחליפן אחר משום אלו מתסר הלכך דוקא נודר אסור אבל מודר לא מיהו הא מיבעיא לי החליפן הוא אי מתסרי חליפין דוקא משום אלו דיימא דדוקא גבי נודר אבל מודר לא כי היכי דאמר כשהחליפן אחר או דלמא נהי דכשהחליפן אחר אסירי דוקא משום אלו כשהחליפן הוא לא צריך אלו דטעמא משום דחילופיהן כגידוליהן דמו לא שנא נודר ול"ש מודר ודקתני מנא אלו משום החליפן אחר נקט ליה דבלאו אלו לא מתסר בחילופיהן. כן נראה לי וכבר כתבתי מזה למעלה [נב:]: **שאני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן.** דנהי דשאני אוכל שאני טועם מפיק איסורא אפי' הכי לא מיתסר בחילופיהן ובגידוליהן דהא כי אכיל חליפין וגידולין לא טעים הנהו פירות דאסר עליה: **בדבר שזרעו כלה אבל דבר שאין זרעו כלה אפי' גידולי גידולין אסורין.** אכולה מתני' קאי. וה"ק מאי דאמרי' בריש' אסור בגידוליהן דמשמע דוקא בגידוליהן מתסר אבל בגידולי גדולין שרי הני מילי בדבר שזרעו כלה דבכי האי גוונא נהי דבגידולין דאשונים מיתסר דאע"ג דליכא מידי ממאי דאסר בגידולין דהא זרעו כלה אפי' הכי לא גריעי גידולין מחליפין דחליפין נמי אע"ג דלית בהו מידי ממאי דאסר עליה אפי' הכי אסירי מיהו בגידולי גידולין שרי דכיון דגידולין בדבר שזרעו כלה כחליפין דמו כי היכי דחליפי חליפין מותרין כדמוכח לעיל בהשותפין [מז:] גבי מכרן וקדש דדמיהן מקודשת ה"ג גידולי גידולין שרי ומש"ה קתני ובגידוליהן דמשמע אבל גידולי גידולין לא משום דמיירי בדבר שזרעו כלה. וכן נמי סיפא דשאני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן דוקא בדבר שזרעו כלה אבל דבר שאין זרעו כלה בין בריש' בין בסיפא אפילו גידולי גידולין אסורים משום דכיון דאין זרעו כלה הרי בגידולי גידולין הללו מעורב בהן מן האיסור הראשון ונדרים הוה להו דבר שיש לו מתירין כדאמרי' בגמרא [נט.] וכל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל [ביצה ג:]: **האומר לאשתו קונם מעשה ידיך עלי וכו' אסור בחילופיהן ובגידוליהן.** אשמועינן רבותא דמייחד פירותיו של פלוני כי הכא דייחד מעשה ידי אשתו כאומר אלו דמי ומתסר בחילופיהן ובגידוליהן. ולא תקשי לך מעשה ידיה דבר שאין בו ממש הוא דאיכא לאוקמה באומר קונם ידיך עלי דף נב:) דנהי דאשתו לא מעשה ידי אשתו שתעשה דבר שיש בו ממש הוא. מיהו כתב הרב רבי יונה ז"ל דלא מתסר אלא בכגנב מעשה ידיה שאם אשתו טחנה ואפתה ומכרה לחם להיות מעות שכגנב טחינה ואפיה שלה ודכגנב חטים שלו: **שאני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן.** בהך סיפא נמי אשמועינן רבותא טפי ממתניתין קמייתא דאע"ג דאמר אלו כיון דאסיק דבוריה שאני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן דהא מעשה ידי אשתו כאלו דמי וכדכתיבנא ואפילו הכי קתני עלה שאני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן דשאני אוכל שאני טועם לא מסתייה דלא מפיק איסורא לגבי חליפין וגידולין כי לא אמר אלו דאדרבה שרי בהו כי אמר אלו משום דבחליפין וגידולין ליכא טעמא דאיסורא הלכך כי אסיק דבוריה שאני אוכל שאני טועם למשרינהו אתא. והיינו רבותא דהאי שאני אוכל דהך מתני' טפי משאני אוכל דמתני' קמייתא דשאני אוכל דרישא לא קאי אאלו ולא' לדבר בפרק הנודר מן המבושל (לעיל דף נב:) בעי למפשט בעיין דשאני אוכל דוקא מדקתני מותר בחילופיהן ובגידוליהן דמשמע הא ביולא מהן אסור ואם איתא דשאני אוכל דרישא קאי אאלו היכי פשטינן מינה שאני הכא דאמר אלו אלא ודאי כדאמרן: **שאם עושה איני אוכל עד הפסח וכו' מותר לאכול ולהתכסות לאחר הפסח.** דלא מספקינן דלמא עד הפסח קאי על שאת עושה ואיני אוכל לעולם קאמר דאי הכי הוה ליה למימר שאת עושה עד הפסח איני אוכל כדקתני סיפא ומדלא קאמר הכי משמע דעד הפסח אאכילה קאי (נמי) [ג]: **שאת נהנית לי עד הפסח וכו'.** הך מתני' פרישנא לה לעיל בפרק ואלו מותרין (דף טו.) לרב יהודה כדאית ליה ולרב נחמן כדאית ליה:

גמ'

הכי: שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד החג. עומד בחודש אחד לפני הפסח ואמר קונם שלא תהא נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך מעכשיו ועד החג הלכה לפני הפסח אסורה עד הפסח כלומר אם הלכה לבית אביה:

מסורת הש"ס

(ה) לעיל מז. נב: לקמן נט., (ג) לעיל טו., (ד) רש"ל מ"ז,

הגהות הב"ח

(ה) בבשנה שאיני אוכל כל"ל וכן בכל העמוד: (ב) רש"י ד"ה מותר וכו' עד הפסח הס"ד ואח"כ מ"ה אסור לאכול ולהתכסות אחר הפסח אפילו אחר הפסח וכו' מכל מה שעושה:

פירוש הרא"ש

מתני' קונם פירות האלו עלי כו' אסור בחילופיהן ובגידוליהן. אם המליפן לכתחלה אסור המחליף דדמיהן מדרבנן אמרו דמי כל אסורי הנאה וגדולי קונם אסורים כגדולי הקדש והוא הדין אפי' לא אמר אלו אכיון דאמר קונם ולא הזכיר אכילה אסר עצמו בחליפין וגדולין והא דקאמר אלו משום דנעי למימר ובגידוליהן דאי אסר עצמו בכל הפירות מאי נקא מייתי בגידולין של אלו בלאו הכי אסר עצמו בכל הפירות שבעולם אי לאו דאמרי בגדולין קודם שהגיעו לכלל פירות: **שאני אוכל שאני טועם כו'.** דלא אסר עליו אלא אכילה וטעימה מהם: **אבל בדבר שאין זרעו כלה.** כגון בצלים וכיוצא בהם אפילו גדולי גדולין הוי כמו גוף האסור כיון שאין הזרע כלה: **קונם מעשה ידיך עלי.** אסר כל מה שהיא עושה ומכיה לו לאכול ואם נטעה אילן הגידולין אסורין: **שאת עושה איני אוכל** עד הפסח כו' מותר לאכול ולהתכסות אחר הפסח. שלא אסר על עצמו מעשה ידיה כי אם עד הפסח ולא אמרינן עד הפסח לא קאי כי אם על שאת עושה אבל איסור אכילה וכיסוי הוא לעולם: **שאת נהנית לי עד הפסח אם הולכת את לבית אביך עד החג.** היה עומד אחר החג ואסר עליה הנאתו עד הפסח אם תלך לבית אביה עד החג:

עין משפט נר מצוה

כב א מיי' פ"ה מהל' נדרים הל' יג טוש"ע יו"ד סימן רטו סעיף ו:
כה ב מיי' שם הל' יד טוש"ע שם סעי' כ:
כו ג מיי' שם הל' טו טוש"ע שם סעי' ג:
כז ד (מיי' פ"י מהל' נדרים הל' יב) טוש"ע יו"ד סימן רכ סעיף כא:
כח ה מיי' שם הל' יב טוש"ע שם סעיף כב:

מוסף רש"י

קונם הן לפי. אי קונם הן על פי, אסור בחילופיהן. אם נתחלפו בפירות אחרות ודבר אלא בא לעולם הוא, ובגידוליהן. שנטען והגדילו (לעיל מז.). שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד החג. כגון דקאי בחדר ואמר קונם תהא נהנאתי עליך מאכל ומשקה עד הפסח אם תלכי לבית אביך מכאן עד החג עד סוכות (לעיל טו.).

תוספות

קונם פירות האלו עלי. ולא גרס' פירות אלו: אסור בחילופיהן ובגידוליהן. דכיון דהזכיר קונם סתם ולא הזכיר אכילה אסר עצמו בין בחילופיהן בין בגידוליהן: **שאני אוכל שאני טועם.** לא אסר עצמו אלא בגוף הפירות: **בדבר שזרעו כלה.** הגידולין הוו כגוף אחר: **אבל בדבר שאין זרעו כלה אפילו גידולי גידולין אסורין.** כגון בצלים שאין הכלל כלה אלא מוסיף אחרים עליו הלכך גידולין כגופן: **האומר לאשתו קונם מעשה ידיך.** פי' אם תעשה לי מאכל אסור בחילופיהן אם הכינה לו מאכל והחליפן בפירות: **בגידולין.** פי' בגידולי פירות שלקח מן החליפין: **שאני טועם** מותר בחליפין. שלא אסר עצמו אלא מהם אבל בדבר שאין זרעו כלה אסור בגידולי גידולין ומשכחת לה כגון שנטע אילן או זרע דבר שאין זרעו כלה ונמצא שהגידולין אסורין עליהן דהיינו כמו מעשה ידיה והלכך גידולי גידולין אסורין בדבר שאין זרעו כלה אבל בדבר שזרעו כלה הגידולין אסורין וגידולי גידולין מותרין: קונם **שאת עושה איני אוכל עד הפסח.** ממה שאת עושה ואשמועינן דלא מיימא דה"ק איני אוכל מכל מה שתעשה עד הפסח לעולם וכן כולם אשמועינן